

WINTERAVONDEN

In een vorige bijdrag ging het over de verlichting in de tijd dat "elektriek" in de landelijke gemeente nog niet was doorgedrongen. Het ging dan voornamelijk over binnenhuisverlichting. Nu wil ik het hebben over buitenshuis- of straatverlichting.

Voor buitenshuis of op straat waren wij in de winteravonden meest aangewezen op maanlicht. Wanneer de maan wegbleef (bv. bij dode maan) of zich verschulde achter donkere wolken bij regen of sneeuw, moesten wij ons tevreden stellen met hier en daar een straatlantaarn, die dan een karig licht verspreide in een cirkel van hoogstens 10 meter doorsnee. Er stonden er maar drie of vier in de dorpskom zodat het grootste gedeelte nog in 't half duister lag. Verder konden wij ons nog oriënteren op het flauwe schijnsel dat door de "waai-er" boven de deur der huizen naar buiten viel.

Destijds was Wickx Piloeter (L. Derkinderen) zowat de werkmán van de gemeente. Hij moest de lantaarns bijvullen met "petrol" en dus zag men hem wel eens zijn ronde maken met petrolkitje en ladder. Wickx was ook de man die 's zaterdags het weekblad "De Kempenaar" thuis bezorgde.

De slechte verlichting of halfdonker was dan ook de ideale gelegenheid voor de jeugd om kattedwaad uit te halen. Als we dan in de vooravond van huis weggeraakten, deden we wel eens bellekentrek, en waar geen bel was bonkten we gewoon op de deur. Eer ze buiten kwamen waren we al in 't half duister verdwenen. Ze kwamen dan ook niet achterna. In een winkel waar de bel binnen boven de deur was vastgemaakt, gooiden we de deur open en spurten dan verder. Waar een haag of struikgewas enkele meters van de deur verwijderd stond, deden we wel eens knopken tik.

Maar zoals dat meestal gaat, vroeg of laat loopt men toch eens tegen de lamp. Het huis waar nu Jef Melis woont was van Jos De Wilde. Daar moest men, om aan te bellen, een

paar trappen naar beneden ofwel naar boven. Zekere dag stond J.D.W. op wacht en met die trap kon ik niet tijdig weggkomen. Na mijn naam genoemd te hebben liet hij mij gaan, maar het voorval kwam mijn vader ter ore. Het gevolg kunt u wel raden.

Enkele dagen nadien bij de leesles in de school kwam het verhaal aan de beurt over Josijntje, een braaf oud vrouwken, dat wel eens geplaagd werd door Maltus, zoon van de brigadier en zijn vriend Jan. Als naar gewoonte las Meester De Ceuster enkele regels voor, en wij moesten om beurten verder lezen. Gekomen aan zin : "trokken hard aan de bel bij Mr. de onderpastoor en liepen dan verder" verhief hij even de stem en las duidelijk : "trokken hard aan de bel bij Jos de Wilde en liepen dan verder" terwijl hij over zijn bril naar mij toe keek. Toen wist ik dat ook hij op de hoogte was gebracht. Ik stond nogal op een goed blad bij mijn meester, en daar bleef het dan ook bij.

Een ander voorval. We hadden in die tijd bij het gemeentebestuur een Schepene, een doorbraaf man, maar hij had een zwak voor een stevige borrel, en het gebeurde wel meer dat hij na de gemeenteraad op stap ging en flink aangeschoten thuiskwam. Zekeren dag was hij weer poepeloere zat, en twee jongelui, bekend om hun fratsen, vonden niet beter dan de man vast te binden aan een lantaarnpaal. Er werden toen wel namen gefluisterd, maar officieel is niemand beticht, en wellicht is er ook geen klacht ingediend.

Dat was dan ook de tijd dat men de mensen gemakkelijk kon bang maken van heksen en spoken. De Mgr. Cardijnstraat loopt nu van de Lichtaartse steenweg dwars over de Mgr. Heylenstraat tot aan de Geelse baan (vroeger allemaal 't Hoeksken). Het gedeelte tussen de Mgr. Heylenstraat en de Geelse baan was vroeger een heel donkere straat. Waar in andere straten toch een weinig licht van de huizen kwam was dit hier niet het geval. Er stond namelijk geen enkel bewoond huis. Enkel de oude schuur van Nest Breier (Van Ballaer) stond daar eenzaam en verlaten, tientallen meters van de

boerderij afgezonderd. Men maakte ons wijs dat in het kafkot een spook huisde. Ik heb nooit een spook gezien, maar we waren toch telkens opgelucht als we er voorbij waren.

Tegen de Geelse baan waar nu de keuken is van de parochiezaal stond vroeger de smidse en het huis van de smid. Tussen die gebouwen en de grote baan lag nog een onbebouwd terrein. Voor de smid stond de hoefstal en voor de woning tegen de gevel van het vroegere gildenhuis lag wat ijzer en een paar oude landbouwwerktuigen. Het is wel eens gebeurd dat iemand bij donker en regenachtig weer, komende van de Geelse baan en gaande naar 't Hoeksken, de hoek wat kort afsnijdende, in een putje met water trapte en zijn klomp vol water schepte. Er was namelijk geen afscheiding tussen het eigendom van de smid en de eigenlijke straat. Ik weet niet of iemand Bon de smed ooit heeft horen vloeken, maar hem kennende, denk ik wel dat hij dan een binnenpretje heeft gehad.

Hoe kwam nu dat putje met water daar terecht ? Wie het antwoord op die vraag niet direkt weet, die raden we aan om nog maar eens het stukje "stielmannen" herlezen (p.24 in het oktobernummer van 1994). Het had alles te maken met het werk dat de smid had om ijzeren ringen om de karwielen aan te brengen.

F.V.E.

